

NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

LIETUVA - 5

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 6

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS - 7

KANADA - 9

ŠVEICARIJA - 9

KITOS NAUJIENOS - 10

2023 m. kovo 8 d. Europos Komisija pateikė atnaujintą DUK:

- **dėl valstybinių įmonių** (Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 5aa straipsnis).

Atnaujintame DUK nurodoma, kad Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5aa straipsnyje yra nustatyta išimtis, kuria vadovaujantis, sandoriai, kurie būtini vaistinių preparatų, medicinos produktų, žemės ūkio ir maisto produktų, įskaitant kviečius ir trąšas, kurių importas, įsigijimas ir transportavimas leidžiamas pagal aukščiau nurodytą reglamentą, įsigijimui, importui ar transportavimui, yra leidžiami.

Atitinkamai pagal šią išimtį Europos Sąjungos (ES) operatoriai, tokie kaip ES draudimo paslaugų teikėjai, gali tiesiogiai ar netiesiogiai teikti paslaugas Rusijos jūrų laivybos registru, jei jos yra būtinos tokių produktų pirkimui, importui ar gabenimui. Pažymėtina, kad ES sankcijos netaikomos ekstrateritoriškai, todėl Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5aa straipsnis nedraudžia operatoriams, kurie nėra įsteigti pagal ES valstybės narės teisę, įskaitant ne ES laivus, vykdyti operacijas su Rusijos laivybos registru už ES ribų, kad būtų galima įsigyti, importuoti ar transportuoti aukščiau minimus produktus.

2023 m. kovo 21 d. Europos Komisija pateikė atnaujintą DUK:

- **dėl intelektinės nuosavybės teisių** (Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 269/2014)

Atnaujintame DUK Komisija nurodo, kad ES ir valstybių narių intelektinės nuosavybės tarnybos negali registruoti naujos intelektinės nuosavybės teisės (INT), kurios paraiška jau buvo pateikta prieš nustatant sankcijas, ir INT tarnybos negali registruoti jau suteiktų INT perdavimo, jei jos priklauso arba yra kontroliuojamos asmens arba subjekto, kuriam taikomos ES sankcijos. Pažymėtina, kad kontrolės kriterijus turi būti vertinamas kiekvienu konkrečiu atveju.

DUK taip pat pabrėžiama, kad INT tarnybos neturėtų priimti asmenų, kuriems taikomos ES sankcijos, arba jiems priklausančių ar jų kontroliuojamų asmenų prašymus registruoti naujas INT. Paraiška registruoti naujas INT reiškia, kad pareiškėjui sukuriama naujos teisės. Vadinasi, INT registravimas laikytinas ekonominių išteklių suteikimu ES sankcijų sąrašė esantiems asmenims arba jiems nuosavybės teise priklausančioms/kontroliuojamiems asmenims. Atitinkamai, asmenų arba subjektų, kuriems taikomos ES sankcijos, prašymai turėtų būti atmesti.

Dėl to, ar ES ir valstybių narių intelektinės nuosavybės tarnybos turėtų sustabdyti registruotų intelektinės nuosavybės teisių, kurios priklauso arba yra kontroliuojamos asmenų ir subjektų, nurodytų Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 I priede, atnaujinimą arba jas panaikinti, Komisija nurodo, kad INT gali būti atnaujintos, jei jos lieka įšaldytos. Verta atkreipti dėmesį į tai, kad INT neprivalo būti pripažintos negaliojančiomis arba atšauktos, nebent to reikalaujama pagal ES ar valstybės narės teisėje numatytas procedūras.

Svarbu pažymėti, kad teisinių konsultacijų paslaugų teikimas Rusijos įmonėms yra leidžiamas pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalį, jei tai yra griežtai būtina siekiant užtikrinti galimybę pradėti teisinius procesus, taip pat administracines procedūras.

- **dėl kripto turto** (Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 5b(2) straipsnis)

Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 pateikiamas „lėšų“ apibrėžimas apima kriptografinį turtą, įskaitant kriptovaliutas, o „ekonominių išteklių“ apibrėžtis taip pat gali būti taikoma tam tikram kriptovaliutų turtui. Iš esmės kriptovaliutoms taikomos atitinkamos nuostatos dėl turto įšaldymo ir draudimo suteikti lėšas ar ekonominius išteklius į ES sankcijų sąrašą įtrauktiems asmenims. Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 paaiškinama, kad „perleidžiamieji vertybiniai popieriai“ apima kriptovaliutų turtą, tačiau tuo pat metu priduriama, kad „išskyrus mokėjimo priemones“. Apibendrinant, Komisija nurodo, kad visi Tarybos Reglamentų (Nr. 833/2014 ir Nr. 269/2014) pagrindu draudžiami sandoriai taip pat yra draudžiami, jei jie atliekami su kriptovaliutų turtu, o visi aukščiau nurodytais reglamentais leidžiami sandoriai išlieka leidžiami, jei atliekami su kriptovaliutų turtu. Be to, kriptovaliutų turtas neturėtų būti naudojamas siekiant apeiti bet kokias ES sankcijas.

Dėl draudimo Rusijos piliečiams ar Rusijoje gyvenantiems fiziniams asmenims arba Rusijoje įsisteigusiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms teikti kriptoturto piniginės, sąskaitų tvarkymo ar saugojimo paslaugas, Komisija papildomai nurodo, kad šis draudimas reiškia, kad naujos paslaugos ir (arba) sąskaitos yra neleidžiamos, o esamų paslaugų teikimas ir (ar) esamos sąskaitos turi būti uždarytos. Pastaruoju atveju, pavyzdžiui, turtas sąskaitose turi būti gražintas Rusijos klientui arba konvertuojamas į įprastą (angl. fiat) valiutą ar kitą turto kategoriją, kuriai netaikomos sankcijos. Šios nuostatos turėtų būti aiškinamos kartu su indėlių limitu, nustatytu Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 5b straipsnyje. Šiuo atveju kriptovaliutų konvertavimas į įprastos valiutos indėlius būtų leistinas neviršijant indėlių leistinos sumos. Svarbu pažymėti ir tai, kad pagal Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 5b straipsnį turto įšaldymas nenumatytas.

ES Bendrasis teismas priėmė sprendimą dėl V.Prigožinai taikomų sankcijų

2023 m. kovo 8 d. Europos Sąjungos Bendrasis teismas panaikino sprendimą dėl ribojamųjų priemonių taikymo Wagner grupės vadovo, Jevgenijaus Prigožino, motinai – Violetai Prigožinai. Tai vienas iš pirmųjų priimtų teismų sprendimų dėl oligarchų ir jų šeimos narių. ES Bendrasis teismas, taikydamas nuoseklią jurisprudenciją 2012 m. Teizar byloje, sprendime dėl V.Prigožinos nurodė, kad pats buvimo šeimos nariu faktas nėra pakankamas ryšio prezumpcijai atsirasti.

Pažymėtina, kad ES Bendrasis teismas sprendimu panaikino pradinį (2022 vasario mėn.) V.Prigožinos sankcionavimą. Tačiau 2022 m. rugsėjo mėn. sankcijų taikymas V.Prigožinai buvo pratęstas, todėl atitinkamai toks Tarybos sprendimas, kuriuo remiantis ribojamosios priemonės V.Prigožinai buvo pratęstos irgi turėtų būti panaikintas.

Daugiau informacijos (anglų k.): [The General Court annuls the restrictive measures applied to Ms Violetta Prigozhina, mother of Mr Yevgeniy Prigozhin, in the context of Russia's war against Ukraine \(europa.eu\)](https://european-courts.eu/en/press-releases/2023/03/08-the-general-court-annuls-the-restrictive-measures-applied-to-ms-violetta-prigozhina-mother-of-mr-yevgeniy-prigozhin-in-the-context-of-russia-s-war-against-ukraine).

Europos Parlamento Tyrimų Tarnybos informacinis pranešimas apie ES sankcijų taikymą Rusijai

2023 m. kovo 13 d. Europos Parlamento Tyrimų Tarnyba paskelbė **informacinį pranešimą** apie ES sankcijų taikymą Rusijai. Pranešime pateikiama:

- ES priimtų sankcijų Rusijai apžvalga ir chronologija nuo 2014 m. iki 2023 m. vasario mėn., įskaitant priimtų priemonių ir atitinkamų sankcijų sistemų aprašymą, jų teisinį pagrindą, atnaujinimo būdus ir taikymo sritis;
- informacija apie nustatytas viršutines naftos kainos ribas, šios priemonės vertinimą ir poveikį ES importui;

- informacija apie sankcijų efektyvumą, kuris paremtas daugiašaliu suderinamumu ir vykdymo užtikrinimo veiksmingumu;
- ekonominė sankcijų poveikio apžvalga, ypač atsižvelgiant į BVP, darbingumo lygį, infliaciją, valiutų kursus, prekybą.

Atitinkamai pranešime taip pat pristatomi ir Europos Parlamento siūlymai, kurie apima (įskaitant, bet neapsiribojant):

- tolimesnes diskusijas su šalimis, kurios netaiko sankcijų Rusijai;
- valstybių narių vykdomą aktyvią sankcijų vengimo prevenciją, tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą bei įšaldyto turto konfiskavimo teisinio režimo sukūrimą, kuris leistų jį panaudoti Ukrainos atstatymui;
- ES globalaus žmogaus teisių sankcijų režimo išplėtimą, nustatant sankcijas asmenims, atsakingiems už aukšto lygio korupciją Rusijoje ir Baltarusijoje;
- griežtą visų sankcijų vykdymą ir sankcijų poveikio Rusijos karo pastangoms ir sankcijų vengimui vertinimą.

ES pratęsė Rusijai taikomas individualias ribojamąsias priemones šešiams mėnesiams

2023 m. kovo 13 d. Taryba nusprendė **dar šešiams mėnesiams, iki 2023 m. rugsėjo 15 d.**, pratęsti ribojamųjų priemonių taikymą asmenims ir subjektams, kurie yra atsakingi už kenkimą Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba už kėsinimąsi į juos. Sankcionuoti fiziniai asmenys ir toliau negalės keliauti į ES, jų turtas išliks įšaldytas. Taip pat išlieka draudimas teikti lėšas ar kitus ekonominius išteklius į sąrašą įtrauktiems asmenims ar subjektams.

Esamos ribojamosios priemonės – tai fiziniams asmenims taikomi kelionių apribojimai, taip pat turto įšaldymas ir draudimas leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams naudotis lėšomis ar kitais ekonominiais ištekliais. **Sankcijos toliau bus taikomos 1 473 asmenims ir 205 subjektams**, daugeliui iš jų jos taikomos reaguojant į Rusijos vykdomą nepateisinamą ir neišprovokuotą karinę agresiją prieš Ukrainą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Ukraine's territorial integrity, sovereignty and independence: EU renews individual restrictive measures for six months](#)

ES nustatė naujas sankcijas Iranui

2023 m. kovo 20 d. Taryba nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones dar **8 asmenims ir vienam subjektui**, atsakingiems už rimtus žmogaus teisių pažeidimus Irane. Atitinkamai priimti Tarybos įgyvendinimo sprendimas (BUSP) [2023/646](#) ir Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) [2023/645](#).

Ribojamosios priemonės dabar taikomos iš viso **204 asmenims ir 34 subjektams**. Jos apima turto įšaldymą, draudimą keliauti į ES ir draudimą leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Taip pat uždrausta į Iraną eksportuoti įrangą, kuri gali būti naudojama vidaus represijoms, ir telekomunikacijų stebėsenos įrangą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Human rights violations in Iran: EU sanctions additional eight individuals and one entity](#)

Igyvendinant ES sankcijas blokuojami IP adresai

2023 m. kovo 8 d. Lietuvos radijo ir televizijos komisija (toliau – LRTK) **priėmė sprendimą duoti privalomus nurodymus interneto paslaugų teikėjams** panaikinti galimybę pasiekti IP (angl. Internet Protocol) adresus, kuriais sudaroma galimybė žiūrėti Kremliaus propagandos televizijos kanalus „NTV“, „Pervyi Kanal“, „Rossiya 1“, „Rossiya 24“ ir „RTR Planeta“, kuriems ES taiko ribojamąsias priemones – sankcijas.

LRTK užtikrina tarptautinių sankcijų įgyvendinimą Lietuvoje, kai apribojimai susiję su radijo ar televizijos programų transliavimu, retransliavimu ir platinimu internete. LRTK atliko stebėseną, kurios metu nustatė, kad televizijos kanalai, kuriems ES taiko sankcijas, yra platinami internete. Stebėsenos metu taip pat nustatyta, kad draudžiamų platinti televizijos kanalų duomenų paketai yra gaunami naudojant serverių IP adresus, pagal kuriuos yra pasiekiami televizijos kanalai „NTV“, „Pervyi Kanal“, „Rossiya 1“, „Rossiya 24“ ir „RTR Planeta“, kuriems ES Taryba taiko sankcijas dėl dezinformacijos ir propagandos skleidimo prieš Europos Sąjungą ir jos valstybes nares. Kadangi draudžiamos platinti televizijos programos perduodamos naudojant interneto ryšį, interneto paslaugų teikėjai turi imtis visų įmanomų priemonių, kad būtų vykdomos ES sankcijos.

Todėl, **LRTK priėmė sprendimą nurodyti viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos panaikinti galimybę pasiekti nurodytus IP adresus**, kuriais pasiekiami televizijos kanalai, kuriems taikomos ES Tarybos patvirtintos sankcijos.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Igyvendinant ES sankcijas blokuojami IP adresai, kuriais pasiekiami Rusijos propagandiniai kanalai | Lietuvos radijo ir televizijos komisija](#)

Laikini stabdomas pašto siuntų gabenimas į Rusiją

2023 m. kovo 14 d. Lietuvos paštas informavo, kad laikinai stabdo pašto siuntų, kuriose siunčiami daiktai, siuntimą į Rusijos Federaciją. Rašytinė korespondencija, t.y. laišakai ir atvirlaiškiai, į šią šalį ir toliau bus siunčiami.

Pažymėtina, kad iki šiol Lietuvos paštas į Rusiją adresuotas pašto siuntas siuntė tranzitu per Latvijos paštą. Tačiau Latvijos paštas informavo, kad siekiant tinkamai įgyvendinti Europos Sąjungos nustatytų sankcijų Rusijai reikalavimus, nebepriims pašto siuntų, kuriose siunčiami daiktai, jeigu nebus pateikiami papildomi daiktų kategoriją apibūdinantys duomenys. Šiuo metu Lietuvos paštas neturi sprendimo, kaip reikalaujamus duomenis perduoti, todėl šio reikalavimo įvykdyti negali.

Atitinkamai Lietuvos paštas ieško sprendimų, kaip organizuoti pašto siuntų, kuriose siunčiami daiktai, siuntimą į Rusijos Federaciją. Atnaujinus paslaugų teikimą apie tai Lietuvos paštas informuos.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Laikini stabdomas pašto siuntų gabenimas į Rusiją | Lietuvos paštas](#)

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Pirmasis sprendimas byloje dėl išbraukimo iš sąrašo pagal JK sankcijų įstatymą

2023 m. kovo 14 d. Jungtinės Karalystės (JK) Aukščiausiasis teismas atmetė Baltarusijos technologijų bendrovės „Synesis“ skundą dėl įtraukimo į JK sankcijų sąrašą. „Synesis“ įmonė, kuriai sankcijas taip pat taiko JAV ir ES, buvo įtraukta į JK sankcionuojamų subjektų sąrašą už tai, kad teikė Baltarusijai vaizdo stebėjimo sistemas, kurios vėliau buvo panaudotos malšinant protestus. „Synesis“ teisme ginčijo JK Vyriausybės sprendimą neišbraukti jos iš JK sankcijų sąrašo. Pažymėtina, kad JK Aukščiausiasis teismas atmetė „Synesis“ skundą remiantis JK Sankcijų ir kovos su pinigų plovimu įstatymu, nes priimtas sprendimas neišbraukti įmonės iš sąrašo nebuvo nepagrįstas ar neproporcingas.

Daugiau informacijos (anglų k.): [LLC Synesis v Secretary of State for Foreign, Commonwealth and Development Affairs](#)

JK vyriausybė paskelbė ekonominio atgrasymo iniciatyvą

2023 m. kovo 13 d. JK Vyriausybė paskelbė 50 milijonų svarų sterlingų vertės ekonominio atgrasymo iniciatyvą, kuria siekiama sustiprinti JK sankcijų įgyvendinimą ir vykdymą, be kita ko, kovojant su sankcijų vengimu. Ši iniciatyva yra dalis programos „**Integrated Review Refresh 2023**“.

Pasak JK vyriausybės, aukščiau nurodyta iniciatyva taip pat bus naudojama ruošiantis ateities scenarijams, kai JK gali tekti atgrasyti arba reaguoti į priešiškus veiksmus ir sustiprinti darbą, kuris buvo atliktas su G7 šalimis, reaguojant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą.

JK vyriausybės teigimu ši iniciatyva padės užtikrinti:

- didesnį patikrintų (angl. security cleared) analitikų kiekį, siekiant, kad priemonės ateityje būtų tikslesnės ir turėtų stipresnį poveikį;
- suteiks platformą konsultacijoms dėl pasikeitimų JK eksporto kontrolės režime atsižvelgiant į naujų technologijų galimą perdavimą;
- darbą su tarptautiniais partneriais, kad daugiašalė kontrolė būtų veiksmingesnė.

OFSI paskelbė nuosavybės ir kontrolės gaires

2023 m. kovo 16 d. JK finansinių sankcijų įgyvendinimo tarnyba (OFSI) paskelbė atnaujintas gaires dėl vykdymo ir piniginių nuobaudų už finansinių sankcijų pažeidimus, kuriose paskelbtas taip pat naujas skyrius apie nuosavybę ir kontrolę.

Naujosiose nuosavybės ir kontrolės gairėse nurodoma, kad:

- jei OFSI nustato, jog buvo padarytas pažeidimas ir neteisingas subjekto nuosavybės ir kontrolės vertinimas yra svarbus pažeidimo padarymui, OFSI atsižvelgs į to subjekto nuosavybės ir kontrolės atliktų tyrimų ir deramo patikrinimo laipsnį bei kokybę;
- OFSI nenurodo deramo patikrinimo lygio ar tipo, kurio reikia imtis siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi finansinių sankcijų;
- OFSI laikys tinkamą įmonės nuosavybės ir kontrolės patikrinimą lengvinančia aplinkybe, jei nuosavybės ir kontrolės sprendimas buvo priimtas sąžiningai ir pagrįstas išvada, kurią galima padaryti remiantis atliktu deramu patikrinimu;

- OFSI atsakomybę sunkinančia aplinkybe gali laikyti, jei deramas subjekto nuosavybės ir kontrolės patikrinimas yra neatliktas arba bet koks toks deramas patikrinimas atliktas nesąžiningai;
- OFSI vertins, ar atlikto deramo patikrinimo lygis atitiko sankcijų rizikos laipsnį ir sandorio pobūdį, atsižvelgdamas į asmens sutartinių ar komercinių santykių su subjektu pobūdį;
- OFSI tikėtusi gauti įrodymų apie sprendimų priėmimo procesą, kuriame atsižvelgta į sankcijų riziką ir koks būtų atitinkamas deramo patikrinimo lygis atsižvelgiant į šią riziką.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Monetary Penalty and Enforcement Guidance](#)

Paskelbtos naujos sankcijos Iranui

2023 m. kovo 20 d. JK nustatė sankcijas 5 Islamo revoliucijos gvardijos (IRGC) kooperatyvo fondo valdybos nariams. Ši organizacija finansuoja Irano režimo represijas.

Pažymėtina, kad kooperatyvo fondas taip pat yra atsakingas už kovotojų grupių, susijusių su IRGC išorės operacijų padaliniu – IRGC-Quds pajėgomis, finansavimą. „Quds“ pajėgos yra atsakingos už mirtiną veiklą už Irano ribų, pavyzdžiui, teikdamos mokymus, finansavimą ir ginklus tokioms grupuotėms kaip „Hezbollah“ ir „Hamas“.

Daugiau informacijos (anglų k.): [UK sanctions top Islamic Revolutionary Guard Corps financiers](#)

JAV

Pateikti kaltinimai dviem asmenims dėl neteisėto aviacijos elektronikos eksporto į Rusiją

2023 m. kovo 2 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) sulaikyti du JAV piliečiai, kurie įtariami vykdę aviacijos technologijų eksportą į Rusiją, taip pažeisdami JAV nustatytas sankcijas Rusijai. Kaip nurodoma pranešime, įtariamiesiems priklausė „KanRus“ prekybos įmonė, teikusi rusiškoms įmonėms vakarietiškos aviacijos įrangą ir jos priežiūros paslaugas. Ši įranga buvo naudojama Rusijoje pagamintuose orlaiviuose.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Two U.S. Citizens Arrested for Illegally Exporting Technology to Russia | OPA | Department of Justice](#)

JAV gavo arešto orderį dėl „Rosneft“ priklausančio lėktuvo

2023 m. kovo 8 d. JAV paskelbė gavusi arešto orderį konfiskuoti lėktuvą Boeing 737-7JU, priklausantį PJSC „Rosneft Oil Company“ (Rosneft), Rusijos energetikos bendrovei, kuriai vadovauja Igor Sechin. Skelbiama, kad lėktuvo vertė viršija 25 milijonus JAV dolerių.

JAV Niujorko rytinės apygardos teismas leido konfiskuoti lėktuvą, nustatęs galimą priežastį, kad „Boeing“ lėktuvas turėtų būti konfiskuotas dėl Eksporto kontrolės reformos įstatymo (ECRA) pažeidimo ir JAV paskelbtų sankcijų Rusijai.

Daugiau informacijos (anglų k.): [United States Obtains Warrant for Seizure of Airplane Owned by Russian Oil Company Valued at More Than \\$25 Million | OPA | Department of Justice](#)

Paskelbtos naujos sankcijos Iranui dėl žmogaus teisių pažeidimų ir sankcijų apėjimo

2023 m. kovo 8 d. JAV, koordinuodamos veiksmus su Europos Sąjunga, Jungtine Karalyste ir Australija, siekdamos skatinti atsakomybę už Irano režimo nuolatinius žmogaus teisių pažeidimus, nustatė sankcijas dviem Irano pareigūnams, prižiūrintiems kalėjimus Irane, dviem aukšto rango Irano saugumo lyderiams, trims bendrovėms, aprūpinančioms Irano teisėsaugą, ir šių įmonių vadovams, taip pat aukšto rango teisėsaugos pareigūnui.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Sanctioning Those Connected to Human Rights Abuses in Iran - United States Department of State](#)

2023 m. kovo 9 d. JAV nustatė sankcijas „šešėlinės bankininkystės“ tinklui, kurį sudaro 39 subjektai įvairiose jurisdikcijose. Šios kelių jurisdikcijų neteisėto finansavimo sistemos suteikė Irano subjektams, kuriems taikomos JAV sankcijos, prieigą prie tarptautinės finansų sistemos ir leido slėpti vykdomą prekybą su užsienio klientais. Šie sprendimai priimti remiantis Vykdomuoju Įsakymu E.O. 13846.

Pažymėtina, kad būtent Irano valiutos keityklos kūrė fiktyvias bendroves užsienyje, kad sudarytų sąlygas prekybai savo klientų Irano vardu ir padėtų jiems išvengti JAV sankcijų. Šiuos tinklus naudojančios įmonės Irano režimui įvairiose srityse uždirbo dešimtis milijardų dolerių.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Sanctions Evasion Network Moving Billions for Iranian Regime | U.S. Department of the Treasury](#)

JAV išbraukė iš sąrašo buvusią Kazachstano „Sberbank“ dukterinę įmonę ir nustatė sankcijas 6 asmenis, susijusius su V. Kara-Murzės sulaikymu

2023 m. kovo 8 d. JAV izdo departamento Užsienio turto kontrolės biuras (OFAC) išbraukė iš Rusijai taikomų sankcijų sąrašo buvusią „Sberbank“ Kazachstano dukterinę įmonę, kuri anksčiau vadinosi – „Subsidiary Bank Sberbank of Russia Joint Stock Co.“. Ši bendrovė į sankcionuojamų subjektų sąrašą buvo įtraukta 2022 m. balandžio 6 d. Viešai prieinamuose šaltiniuose nurodoma, kad „Sberbank“ Kazachstano dukterinė įmonė buvo parduota „National Managing Holding Co. Baiterek“ ir šiuo metu priklauso Kazachstano vyriausybei.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Iran-related Designations; Russia-related Designation Removal; Ukraine-related Designation Removal | U.S. Department of the Treasury](#)

2023 m. kovo 3 d. atsakant į savavališką Rusijos demokratijos ir žmogaus teisių aktyvisto, Vladimiro Kara-Murzės sulaikymą, OFAC į asmenų, kuriems taikomos JAV sankcijos, sąrašą įtraukė 3 asmenis: Elena Anatolievna Lenskaya, Andrei Andreevich Zadachin ir Danila Yurievich Mikheev. Šiems asmenims sankcijos nustatytos vadovaujantis Vykdomuoju Įsakymu E.O.13818, kuris remiasi ir įgyvendina Pasaulinį Magnitskio žmogaus teisių atskaitomybės aktą ir yra nukreiptas prieš rimtus žmogaus teisių pažeidimus ir korupciją visame pasaulyje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions People Involved in Serious Human Rights Abuse Against Vladimir Kara-Murza | U.S. Department of the Treasury](#)

Paskelbtos naujos sankcijos nukreiptos į Irano tarptautinį UAV pirkimų tinklą

2023 m. kovo 9 d. OFAC nustatė sankcijas penkių įmonių ir vieno asmens tinklui, kuris rėmė Irano nepilotuojamų orlaivių (UAV) pirkimų pastangas. Šis Kinijos Liaudies Respublikoje veikiantis tinklas yra atsakingas už tūkstančių aviacijos ir kosmoso komponentų, įskaitant komponentus, kurie gali būti naudojami UAV, pardavimą ir siuntimą Irano orlaivių gamybos pramonės įmonei (HESA). Pažymėtina, kad HESA dalyvavo gaminant UAV modelį Shahed-136, kurį Iranas eksportavo į Rusiją.

Aukščiau nurodytos sankcijos nustatytos pagal Vykdomąjį Įsakymą E.O. 13382, kuris nukreiptas į masinio naikinimo ginklų platintojus ir jų rėmėjus. Nuo 2022 m. rugsėjo mėn. Jungtinės Valstijos šešis kartus skelbė apie naujas sankcijas asmenims ir subjektams, dalyvaujantiems gaminant ir perduodant Irano UAV.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Iran's International UAV Procurement Network](#) | [U.S. Department of the Treasury](#).

KANADA

Paskelbtos naujos sankcijos nukreiptos į Irano tarptautinį UAV pirkimų tinklą

2023 m. kovo 10 d. Kanada nustatė draudimą importuoti rusiškos kilmės aliuminio produkciją, įskaitant neapdorotą aliuminį, aliuminio lakštus ir gaminius. Draudimas taip pat taikomas pirminiams (angl. primary) Rusijos plieno gaminiams, kaip kad geležiai, nelegiruotam plienui, pusgaminiams ir pagamintiems produktams, pavyzdžiui įvairaus tipo vamzdžiams.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Canada bans Russian aluminum and steel imports](#)

ŠVEICARIJA

SECO nustatė 100 galimų Rusijos sankcijų pažeidimų atvejų

2023 m. kovo 14 d. spaudos konferencijos metu SECO (Šveicarijos ekonomikos reikalų valstybės sekretoriatas) paskelbė, kad šiuo metu yra pranešta apie 100 atvejų, kuomet galimai buvo pažeistos Rusijai nustatytos sankcijos. Apie įtartinus atvejus pranešė Federalinė muitinės ir sienų apsaugos tarnyba (FOCBS).

Dauguma įtartinų atvejų yra susiję su galimais sankcijų pažeidimais dėl draudžiamų prekių, įskaitant prabangos prekes ar Rusijai ekonomiškai svarbias prekes. Pranešama, kad bylos pradėtos dėl 23 atvejų, iš kurių dvi paskutinės susijusios su Rusijos sąjungininke Baltarusija. 13 atvejų baudžiamasis procesas buvo nutrauktas, nes nebuvo surinkta pakankamai įrodymų.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Ukraine war: 100 cases identified for potential violations of sanctions](#)

KITOS NAUJIENOS

Tarptautinės rekomendacijos dėl sankcijų vengimo

2023 m. kovo 9 d. REPO darbo grupė paskelbė **rekomendacijas** dėl Rusijos sankcijų vengimo. Šios rekomendacijos prisidės prie veiksmingo sankcijų įgyvendinimo ir atitiktis tarp REPO narių jurisdikcijų užtikrinimo, užkertant kelią pakenkti finansinėms sankcijoms, eksporto kontrolei ir kitoms ribojamosioms priemonėms, kurios įgyvendinamos reaguojant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą.

Pažymėtina, kad REPO darbo grupė - tai 2022 m. kovo mėnesį įsteigta darbo grupė Rusijos elito, įgaliotinių ir oligarchų klausimais, kurioje ES veikia kartu su G7 šalimis – Kanada, Prancūzija, Vokietija, Italija, Japonija, Jungtine Karalyste, Jungtinėmis Valstijomis, o taip pat Australija. Tarptautinės REPO darbo grupės vaidmuo yra ypatingai svarbus, siekiant užtikrinti veiksmingą sankcijų įgyvendinimą, padėti kitoms bendradarbiaujančioms valstybėms surasti ir įšaldyti Rusijos elito, įgaliotinių ir oligarchų turtą ir nustatyti galimybę įšaldytą turtą konfiskuoti.

Per pastaruosius metus REPO darbo grupės valstybės narės:

- įšaldė **daugiau nei 58 milijardų JAV dolerių** vertės sankcionuotų rusų turto ir ekonominių išteklių;
- užtikrino, kad **Rusijos centrinio banko ir Rusijos nacionalinio turto fondo turtas išliktų imobilizuotas** ir negalėtų būti panaudojamas Rusijos karo pastangoms paremti;
- surengė **šešis daugiašalius susitikimus**, nuolat **dalijosi informacija ir ėmėsi kolektyvinių veiksmų**, kad būtų galima apriboti rusų, kuriems taikomos sankcijos, galimybes naudotis pasauline finansų sistema, todėl Rusijai buvo sunkiau įsigyti technologijas, reikalingas remti karinę agresiją prieš Ukrainą.

Aukščiau nurodytame dokumente išskiriami skirtingi sankcijų vengimo tipai ir pateikiamos rekomendacijos reaguojant į išaugusią sankcijų apeidinėjimo riziką. Kaip pavyzdžiui, dokumente nustatytos sankcijų apėjimo tipologijos apima:

- **šeimoms narių ir artimų pagalbininkų naudojimą, kad būtų užtikrinta nuolatinė prieiga ir kontrolė**

REPO darbo grupės nariai nustatė įvairius atvejus, kai Rusijos elitas perdavė savo vaikams juridinių asmenų bei kito turto nuosavybę, taip bandydami užtikrinti nuolatinę kontrolę ir galimybę naudotis turtu po sankcijų nustatymo. Kitais atvejais buvo nustatyta, kad oligarchai, kuriems taikomos sankcijos, tiesiogiai pervedė lėšas šeimoms nariams, taip bandydami slėpti turtą.

- **įgalintojų (angl. enablers) naudojimas siekiant išvengti sankcijų**

Rusijos asmenys ir subjektai, kuriems taikomos sankcijos, gali bandyti išvengti tiesioginio dalyvavimo sankcijų vengimo veikloje, pasitelkdami tam tikrus asmenis pagrindinėse profesijose, įskaitant tuos, kurie dažnai sąveikauja su tarptautine finansų sistema. Šie asmenys, žinomi kaip įgalintojai, gali panaudoti savo gebėjimus atidaryti banko sąskaitas, siųsti ir gauti pinigus bei kurti juridines struktūras. Įgalintojai gali būti teisininkai, buhalteriai, taip pat patikos ir įmonių paslaugų teikėjai.

- **nekilnojamojo turto panaudojimas vertei išlaikyti**

Istoriškai Rusijos oligarchai ir elitas investavo į nekilnojamąjį turtą visame pasaulyje. Tačiau po Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą pradžios, padidėjo nekilnojamojo turto naudojimas, kaip priemonė turtui laikyti. Tokiu būdu sankcionuoti Rusijos asmenys ir subjektai gali išplauti ar bandyti išplauti nelegaliai gautas pajamas, įskaitant tas, kurios gautos iš sankcijų vengimo veiklos, būtent pasinaudodami nekilnojamojo turto pirkimu, kuris dažnai slepiamas panaudojant tarpininkus ir (ar) neskaidrias įmonių struktūras, įskaitant juridinius asmenis ar patikos fondus.

- **sudėtingų nuosavybės struktūrų naudojimas siekiant išvengti identifikavimo**

Kompetentingų institucijų per daugelį metų atskleistos schemas rodo, kaip įvairūs Rusijos asmenys naudoja sudėtingas nuosavybės struktūras, kad nuslėptų savo ryšius su konkrečiu turtu ar subjektais. Atitinkamai, REPO darbo grupės nariai identifikavo patikos susitarimus (angl. trust arrangements), kurie galėjo būti sukurti siekiant išvengti sankcijų. Tokie susitarimai gali reikšti, kad visi dalyvaujantys patikėjimo veikloje, įskaitant advokatų kontorą, steigėjus, naudos gavėjus, gali būti susiję su sankcijų vengimu. Kai kuriais atvejais Rusijos asmenys ir subjektai, kuriems taikomos sankcijos, ir jų įgaliotiniai gali įtraukti giminaičius ir artimus bendražygius į šias teisinės struktūras ir susitarimus, kad dar labiau "atitolintų" tikruosius savininkus nuo nuosavybės ar jų ryšio su turtu.

- **trečiųjų šalių jurisdikcijų naudojimas, melagingos informacijos teikimas**

REPO šalių taikomos sankcijos, eksporto kontrolės ir ribojamosios priemonės atima iš Rusijos režimo pajamas ir neleidžia priėti prie jautrių prekių, įskaitant dvejetainio naudojimo prekes, kurios yra itin reikalingos Rusijos kariniam pramonės kompleksui. REPO darbo grupės nariai nustatė, kad kai kurie Rusijos galutiniai vartotojai ir toliau siekia, o kai kuriais atvejais ir įgyja, prieigą prie jautrių prekių. Vienas iš būdų, kurį Rusijos galutiniai vartotojai naudoja, yra įtraukiant krovinių ekspedijavimo įmonę, dažnai įsikūrusią trečiųjų šalių jurisdikcijose, kaip galutinę prekės paskirties vietą, nors iš tikrųjų tos prekės bus toliau siunčiamos į numatytą galutinę paskirties vietą Rusijoje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Joint Statement from the REPO Task Force | U.S. Department of the Treasury](#)